

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 22. septembra 2022 - Leto XXXII, št. 38

stran 2

DOMAČA VEGETA ZA OZIMNICO

»Ferencváros, Ferencváros«
stran 4

Aktivni Otkaučani za svojo lepšo ves
stran 6

Naši podje so delali v DDR-i
stran 8

DOMAČA VEGETA ZA OZIMNICO

Pridne porabske gospodinjice – vmes je bilo tudi nekaj moških – so se prejšnji četrtek v Hiši jabolk na Gornjem Seniku zbrale na delavnici, v okviru katere so spoznavale način sušenja zelenjave in priprave domače vegete. Pri tem sta

sušeno zelenjavo, za katero sta poskrbela sodelavca Razvojne agencije Viktorija Hanžek in *Marcell Tamaskó*. To so potem zmleli na drobne koščke in že je bila pripravljena odlična začimbna mešanica. Kuharice jo lahko uporabljajo pri

mo sol, naj bo to morska. Razložili sta tudi postopek sušenja: zelenjavo najprej narežemo na 2-3 mm debele koščke, ki jih potem v sušilniku sušimo 8-12 ur na temperaturi od 50 do 60 stopinj Celzija. Kot sta še povedali, bi bilo najboljšje, če bi po sušenju še počakali 2-3 dni, da vidimo, ali zelenjava ne absorbira več vlage, mora biti čvrsta ali hrustljava.

»Pri pripravi posušene jušne zelenjave moramo paziti, da uporabimo kakovostno, ob pravem času nabrano in res dobro posušeno zelenjavo, saj je drugače lahko ves trud zaman, če samo ena zelenjava ni dovolj posušena, se nam lahko mešanica jušne zelenjave pokvari,« je poudarila vodja delavnice Miša Pušenjak. Ko je zelenjava ustrezno posušena, jo zmeljemo in takoj zatem spravimo v neprepustno embalažo. Tako preprečimo,

Pridne gospodinjice pripravljajo zelenjavo za sušenje

jim bili v pomoč inštruktorici, univ. dipl. živilska tehnologinja *Miša Pušenjak* in magistra kmetijstva *Martina Gomzi* s Kmetijsko-gozdarskega zavoda Maribor. Ta je skupaj z Razvojno agencijo Slovenska krajina priredil gastronomski popoldan.

»Včasih jedi potrebujejo še nekaj, kar jih naredi še bolj okusne. Na trgovinskih policah je mogoče najti mnogo izdelkov, ki poudarjajo okus jedi, a ponavadi vsebujejo ogromne količine soli, ojačevalcev okusa in drugih aditivov. Zato je zamenjavo zanje bolje pripraviti doma. Sploh, če imamo pri roki domačo zelenjavo,« je povedala sodelavka Razvojne agencije *Viktorija Hanžek*.

Udeleženci delavnice so v jedilnici Hiše jabolk najprej olupili zelenjavo, jo na drobno narezali ter dali sušiti v sušilnik. Za pripravo vegete so uporabljali korenček, peteršilj, čebulo, česen, por in zeleno. Imeli pa so že vnaprej po-

kuhanju. Posušena jušna zelenjava brez dodane soli je kakovosten, enostavno pripravljen shranek za ozimnico, ki ga uporabljamo za pripravo vseh vrst juh,

Zelenjave v sušilniku

enolončnic ter za pripravo obrokov iz različnih vrst mesa in zelenjave. Prednost domače vegete je tudi ta, da lahko sami uravnavamo količino soli in aromo. Po želji namreč lahko dodane sestavine prilagodite svojemu okusu. Če imate na primer zelo radi peteršilj, ga lahko dodate več. Inštruktorici pa sta svetovali, da če že doda-

da bi se živila spet navlažila, da bi prišla v stik z insekti in da bi se posamezni kosi začeli lepiti med seboj. Pripravljeno vegeto hranimo na temnem in suhem mestu. Tako lahko ohrani kakovost vsaj eno leto.

(Slika na 1. strani: Inštruktorica *Miša Pušenjak* razlaga potek priprave domače vegete).

Nikoletta Vajda-Nagy

VII. narodnostno mladinsko srečanje

Med 16. in 18. septembrom je potekalo VII. narodnostno mladinsko srečanje v organizaciji pripadnikov hrvaške narodnosti v madžarskem v kraju Gárdony. Slovensko narodnost so pod koordinacijo Državne slovenske samouprave zastopali štirje mladi iz Porabja.

Srečanje sta prvi dan slavnostno odprla predsednik Državne hrvaške samouprave Ivan Gugan in vodja oddelka za

Porabski mladi (z leve): *László Soós, Richárd Hodács, Patricia Váradi* in *Tamás Dancsecz*

narodnostna vprašanja pri Državnem sekretariatu za cerkvene in narodnostne zadeve *Richárd Tircsi*. Kasneje se je programu pridružil tudi državni sekretar *Miklós Soltész* in pozdravil udeležence srečanja. Porabska delegacija, ki jo je vodil *László Soós*, član skupščine Državne slovenske

Srečanja so se udeležili predsedniki državnih narodnostnih samouprav, med njimi tudi *Karel Holec*, predsednik Državne slovenske samouprave.

samouprave, je prvi dan srečanja v okviru borze narodnosti predstavila predmete in gastronomske posebnosti, povezane s slovenskim narodnostnim izročilom, drugi dan srečanja pa so mladi predstavili glavne posebnosti slovenske narodnostne kulture. V programu so bili tudi predavanja, kvizi in druge aktivnosti. Oba večera je bila priložnost tudi za zabavo, prvi dan z glasbeno skupino Koprive, drugi dan pa z ansamblom Vizin.

nvn

JESENSKI LISTI SO ZAŠEPETALI

»Glasba človeka oblikuje in plemeniti, osrečuje, razvija ljubezen ne samo do lepega, temveč tudi do skupnosti,« je misli slovitega nemškega skladatelja *Ludwiga van Beethovna* povzela bodoča študentka slovenskega jezika *Dóra Dosz-*

pisa prebivalstva na Madžarskem, velik pomen,« smo slišali od govornice, ki je še dodala, da je vsak pevski nastop obenem izpoved pripadnosti.

In to slovenske pripadnosti. Tistega popoldneva so se namreč v Monoštru predstavili slovenski

pot, saj smo vsi prekmurski in porabski Slovenci,« je še podčrtal Stanko Sraka, njegovo misel pa je podkrepila izvedba pesmi *Jožefa Klekla* Mura je zašepetala, ki priča o narodni pripadnosti takratnih ogrskih Slovencev. Zbor vodi *Matija Horvat*.

Namišljeni oder so nato zasedli pevci gornjeseniškega MePZ Avgusta Pavla ZSM. Tudi ta zasedba se je deloma posvetila Prekmurju, zapela je namreč domoljubno pesem izpod peresa *Jožefa Baše - Miroslava*. Porabski mešani zbor pa ni mogel mimo domače ljudske pesmi v priredbi *Radovana Gobca*, medtem ko se je z eno skladbo spomnil tudi koroških rojakov (Rož, Podjuna, Zila). »Poleti ima zbor zmeraj počitnice, ko nimamo vaj. Tako se moramo vsako jesen spet dvigniti na višjo raven, še posebno zdaj, ko nas je prizadela pandemija koronavirusa. Imamo tudi dva nova člana, ki sta letos pristopila, najbolj se pa se pripravljamo na snemanje z zamejskimi zbori v Ljubljani 1. oktobra,« smo izvedeli od zborovodje *Cirila Kozarja*. Najstarejša porabska ljubiteljska skupina bo prihodnje leto praznovala 85. obletnico ustanovitve, do takrat pa bodo morali člani še velikokrat ogreti glasilke. »To počenjam na začetku vsakih vaj, ker če tega ne bi storili, ne bi mogli lepo in pravilno peti,« se je nasmehnil *Ciril Kozar*, ki stoji na čelu zasedbe že enajst let.

Člani domačega mešanega pevskega zbora so se na taborih slovenskih zborov v Šentvidu pri Stični večkrat srečali z rojaki iz Zagreba, ki pa zaradi pandemije do zdaj niso mogli gostovati v Porabju. »Pojemo slovenske pesmi, ampak nismo vsi Slovenci. Vse manj nas je v hrvaški prestolnici, kljub temu pa imajo vsi naši pevci radi slovensko besedo,« nam je zaupala *Stanka Herak*, predsednica MePZ Slovenski dom, ki je bil ustanovljen pred devetdesetimi leti. »Takrat je bil to način, da bi se skozi pesem

obdržala slovenska beseda. V društvu imamo zdaj še cerkveni zbor ter krožka za ročna dela in slikanje,« je aktivnosti nizala predstavnica Slovencev iz Zagreba. Dobro voljo zbora je potrdil tudi sklepni venček

sveta. »Prišlo je enajst združenj, od Švedske do Avstralije, od Sarajeva do srbskega Zaječarja. In seveda še druga društva iz Slovenije,« je povedala predsednica in pristavila, da so na četrti mednarodni pevski fes-

Mešani pevski zbor Avgusta Pavla ZSM z Gornjega Senika se že več kot tri desetletja udeležuje taborov slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični, kjer srečuje tudi druge zamejske zборе.

pot, preden je 11. septembra v konferenčni dvorani Slovenskega doma med gosti pozdravila generalno konzulko Republike Slovenije *Metko Lajšček* in predsednika Državne slovenske samouprave *Karla Holca*.

V imenu organizatorjev kon-

zbori iz treh držav, Madžarske, Slovenije in Hrvaške. Kot prvi med nastopajočimi je MePZ Andreja Maroše DU Beltinci v svoj program vključil dve skladbi s prekmursko tematiko, avtor prve je tudi dal ime zboru. »Andrej Maroša je bil skladatelj

Mešani pevski zbor Slovenski dom iz Zagreba poje slovenske ljudske, tradicionalne in umetne pesmi - letos praznuje 90-letnico delovanja.

certnega dogodka z naslovom Jesenski pozdrav je nato predsednica Zveze Slovencev na Madžarskem (ZSM) *Andrea Kovács* povedala, da je med najpomembnejšimi nalogami organizacije ohranjanje slovenskega jezika in kulture. »Tudi negovanje naše bogate pesemske tradicije služi krepitvi narodnostne zavesti in identitete. To ima zdaj, ko nas samo še nekaj dni ločuje od začetka po-

in zbiratelj iz Beltincev, zato smo ga hoteli s prepevanjem njegovih pesmi ohraniti v trajnem spominu,« nam je dejal organizacijski vodja zasedbe *Stanko Sraka*. Prekmurski upokojski zbor je aktivne vaje začel pred dobrimi sedmimi leti, s svojimi nastopi pa želi krepiti medgeneracijsko, medkrajevno in čezmejno sodelovanje. »V Porabju je to že naš tretji nastop. Povezovanje je edina pravilna

»Lepo in ubrano petje je zdravilo za dušo in telo,« je misel skladatelja Andreja Maroše, ki je dal ime beltinskemu upokojskemu zboru.

slovenskih ljudskih pesmi, ki so ga pevke in pevci razposajeno zapeli v spremstvu harmonike zborovodje *Ivice Ivanovića*.

Koncertni krog se je sklenil z nastopom MePZ Ivana Cankarja z Vrhnike, ki je uvodoma zapel tudi skladbo na poezijo svojega znamenitega rojaka. »Ob stoti

tival v svoje mesto povabili tudi zasedbo z Madžarske. »Maja je pri nas gostoval Porabski trio in takrat smo se dogovorili, da bomo obisk vrnili,« je pojasnila predsednica *Nadja*, ki je s svojimi pevci pod taktirko zborovodje *Lovra Groma* v zahvalo domačemu občinstvu na koncu odpe-

Korenine MePZ Ivana Cankarja z Vrhnike segajo v 70. leta 20. stoletja - v središču njihovega repertoarja so klasična zborovska dela in za njih uglasbena Cankarjeva besedila.

obletnici smrti Ivana Cankarja leta 2018 sta profesorja *Ivan Florjan* in *Egi Gašperšič* uglasbila zbirko *Erotika in druga pisateljeva besedila*. Danes pa smo pripeljali priredbo neke povsem druge Cankarjeve pesmi,« smo zvedeli od predsednice zbora *Nadje Kogovšek*, ki je s ponosom dodala, da so v jubilejnem letu na Vrhniki gostili društva Ivana Cankarja z vsega

la porabsko ljudsko pesem *Mari, Mari, Marika*. Slovenske pesmi so ostale vodilo tudi po koncu uradnega dela programa, navzoči so se v restavraciji še dolgo družili ob petju. Takšen je bil »jesenski pozdrav« Slovenske zveze, ki je po dolgem času končno lahko priredila mednarodni koncertni dogodek.

-dm-

PREKMURJE

Moravske Toplice

Občina Moravske Toplice je svoj 26. občinski svetek proslavila v Prosenjakovcaj, gé so ob toj priliki pripravili ške slavje ob otvoritvi prenovlene Dvojezične osnovne šole (DOŠ) Prosenjakovci. V kulturnom programu so se notpokazali šaularge z domanje šaule, slavnostni guč pa je meu poslanec madžarske narodne skupnosti in predsednik Pomurske madžarske samoupravne narodne skupnosti Ferenc Horváth, steri je vküper z vodstvom občine in nekdešnjim državnim sekretarom Mitjo Slavincem odšpilo fotoško vlogo pri projekti prenove prose-njakovske šaule.

Naziv častna občanka je dobila Jožica Celec iz Ratkovec za svoj prispevek k ohranjanji medicinarstva in kulturne dediščine pa za vekšo prepoznavnost svojoga kraja, občine Moravske Toplice in šurše. Priznanja so daubili Julijana Puhani iz Motvarjevec za razvoj turizma v svoji vesnici, Vlado Vučklič iz Sela za uspešno delo v krajevni skupnosti in pri fotbali pa ške Nogometni klub Čarda iz Martjanec, steri letos slavi svojo 50-letnico. Nagrado Občine Moravske Toplice je daubo Janez Škalič iz Sela za zasaditev belih murv in za vzgojo gosonic sviloprejk, veliko zahvalno listino pa Geza Grabar iz Tešanovec za dolgoletno požrtvovalno delo na področjih gasilstva, novinarstva in športa. Županova priznanja so si pauleg Ferenc Horváth in Mitje Slavince prislužili ške Jožefa Herman, dugoletna ravnateljica DOŠ Prosenjakovci, poslanec Jožef Horvat pa zlati maturanti Ajda Kuhar, Mišel Novak in Larisa Puhani. Priznanje župana je ob 25-letnici delovanja daubilo tudi javno komunalno podjetje Čista narava. Nagradili so tudi najlepše vrejdzvete kraje v občini. Tau pa so gratali, med najmenjšimi vesnicami Ratkovec, med srednjimi Mlajtinci in med največšimi kraji Bogojina.

Silva Eöry

V Köln na evropsko prvenstvo v košarki

»FERENCVÁROS, FERENCVÁROS«

V Kölni, steri ma malo več kak milijon prebivalcov, so se špilale tekme B skupine evropskoga prvenstva v košarki. S sestro Editto sve se že lani odlaučili, ka de tau cilj najnoga letošnjoga dopusta. In tak je bilau tó. Paut iz Murske Sobote do štrtoga največšoga varaša v Dajčlandi je duga, malo več kak 1000 kilometrov, zatau sve si že prva tak vözbrodile, ka ve šle na paut en den prva kak je bila 1. septembra zadvečarka

Večerni pogled na center Kölna

prva tekma (mérkőzés) Slovenije prauti reprezentanci Litve. In ka bi ške kaj zanimivoga vidle, sve si ške tak vözbrodile, ka napravive eden mali ovinek in obiševe Derendingen, kraj, steri je gnesden en tau univerzitetnoga varaša Tübingen. In zakoj glij té varaš? Zatau ka je tü Primož Trubar leta 1550 dau nadrukivati prvivi dve slovenskivi knji-gi, Abecednik pa Katekizem. Prva sve gorziskale cerkev svetoga Gala, v steroj je Trubar, steroga v Dajčlandi poznajo kak Primusa Trubera, od leta 1567 do leta 1586 tudi vodo župnijo. Na graubišči, stero je pauleg

Beckenbauerove kopačke

cerkve, je tudi pokopani, samo ka se točno ne vej, steri je njegov grob. Zanimivo je, ka sta v tom varaši po Trubari imenovani tudi vilica pa evangeličanski vrtec, steri se zove Primus-Truber-Haus.

Bilau je megleno tisti zranek, gda sve se po avtocesti napautile prauti Kölni, gé pa najja je te že pričakalo sunce. Auto sva parkerale v garažnom rami, steri je pod Lanxess Arenu, v steroj so se tudi špilale košarkarske tekme, najni hotel pa je biu samo par stopajov vkraj, v bližini reke Ren (Rajna). S tej strani brega se je odperlo lejpi pogled na drugo stran, na steroj stoji tudi erična kölnska katedrala. Pauleg nije je bila v centri varaša tudi krčma, v steroj smo se zberali slovenski navijači (szurkolók). Tam so najja tudi čakale karte za tekme slovenske reprezentance. Nej so bile tak poceni, najfalejša malo več kak 40 evrov, najdragša pa je koštala okauli 80 evrov. In tau je bila glij tekma med Slovenijo in Madžarsko, stero je Slovenija, po tistom, ka je gvinila prvo tekmo prauti krepki Litvi (92:85), tudi gvinila, in tau z rezultatom 103:88.

Med prvo in drugo tekmo smo meli »fraj« den, steroga sve izkoristili za tau, ka si malo pogledneve Köln. Prva sva se s šiftom dve vöri vozile po Reni, si poglednole ške nemški športni in olimpijski muzej,

nazadnje pa šle skor do vreja kölnske katedrale. V muzeji je bilau dosta zanimivoga za videti, med drugim več loparov (teniszütő) Borisa Beckera pa pokali Steffi Graf, kopačke Franza Beckenbauera in tudi Reanaultov auto, s sterim je Michael Schumacher leta 1995 gvino svoj drugi naslov svetovnoga prvaka v Formuli 1.

Stolnica svetoga Petra, stero so začnili zidati že davnoga leta 1248, je

Tekmo med Slovenijo in Madžarsko sam si leko poglednola čista bližji igrišča

malo več kak 144 metrov duga in malo več kak 86 metrov šurka. Tau je največša gotska cerkev v severom tali Evrope. Leko povejm, ka je bilau žmetno preoditi 533 stub, ali se je splačalo, tak ka je bilau tau rejsan eno velko doživetje, po sterom sam spila svojo najdrakšo pijačo na tom dopusti. Za 7,5 dcl glaž mineralne vode sam plačala skor 7 evrov. Prva kak sve se v ponejlek zrankoma odpelale prauti daumi, je v nedelo Slovenijo čakala ške tekma prauti Bosni in Hercegovini. Že v soboto sve se srečale s starim pajdašom Emirom, steri je prišo iz Sa-

Slovenski in bosanski navijači v Kölni

rajeva drukolnivat za svojo ekipo. In nekaj je guč prišo tudi na tau, kak on nazdravlja na Vogrskom. Tau je tak, ka pravi »Ferencváros, Ferencváros«, vej pa njemi je »egézségedre« prežmetno. In tak smo od tistoga mau nazdravlali samo ške »Ferencváros, Ferencváros«, sploj po tistom, ka so iz Prekmurja s fligarom v Köln prišli ške najni pajdaši Rada, Slavek, Lujz in Nada. In tak se je zgaudilo, ka je Slovenija zgabila prauti Bosni in Hercegovini, samo ka je tau na konci nej bilau tak lagvo, vej pa so se naši košarkari razčemerili in so po tistim zadnjivi dve tekmi, prauti Dajčlandi in Franciji, pod vodstvom svetovne košarkarske zvezde Luke Dončiča pa gvinili. Samo tau sve müve že doma po televiziji gledale. (Kejpa na 1. strani: Po 533 prehofeni stubaj si zmantrani. Razgled pa je lejpi).

Tekst in kejpi: Silva Eöry

Evropski prvak v košarki je gratala Španija, stera je v finalu v Berlinu dojobladala ekipo Francije z 88:76. Slovenija je na žalost vöspadnola že v četrtfinalu, gé je bila baukša od nje Poljska, stera je gvinila z rezultatom 90:87.

PISALI SMO PRED 30. LEJTI

V 19. številki časopisa Porabje, stera je voprišla 24. septembra 1992, je na prvi strani Ernest Ružič piso o obiski predsednika Republike Madžarske v Sloveniji. »Pogovarjal sem se s prijatelji, pogovarjali smo se prijatelji,« sta večkrat povedala predsednik Republike Madžarske Árpád Göncz in predsednik Predsedstva Slovenije Milan Kučan. Besede tokrat niso zvene kot tiste običajne fraze, ki jih pomembni državniki izgovarjajo toliko časa, dokler jih snemajo televizijske kamere, torej tako dolgo, dokler so lahko na pomembnih pogovorih poleg tudi novinarji, ampak so imele globji vsebinski pomen. Kaže, da za obisk predsednika Republike Madžarske v Sloveniji ne veljajo ustaljeni obrazci s spiska visokih državniških obiskov in ravnanja. Čeprav je bil dvodnevni obisk, ki se je zaradi megle začel z nekoliko zamude, kar dobro izkoriščen in zato naporen, je imel predsednik Göncz vseskozi nasmejan in človeško topel izraz. Tudi na zelo dobro obiskani tiskovni konferenci je ponovil, da se je v Sloveniji srečal in pogovarjal s prijatelji. Zapišemo lahko še, da sta na vseh pomembnejših pogovorih sodelovala tudi vodilna predstavnik porabskih Slovencev in prekmurskih Madžarov. V bistvu se je obisk v Lendavi začel s kar veliko skupino prekmurskih Madžarov in končal v Monoštru pri vodstvu Zveze Slovencev. «

O tom tali obiska je na drugi strani Marjan Dora etak zapisal: »Prav zato, ker vas je tako malo,« je zbranim dejal Árpád Göncz »ste Porabski Slovenci veliko bolj ogroženi kot mnoge druge manjšine. Manjšina, ki je dvemilijonska se lahko sama obnavlja, majhni pa grozi asimilacija. Zato je toliko večja odgo-

vornost večinskega naroda, da se to ne bi zgodilo. Mali manjšini mora zagotoviti še več pravic na področju izobraževanja, kulture, hkrati pa mora poskrbeti tudi za gospodarski razvoj območja na katerem živi.« Madžarski predsednik je ob tem pouda-

ril, da je zaveznik porabskih Slovencev, in da je ob dvodnevem obisku v Sloveniji in v pogovorih s predsednikom Slovenije Milanom Kučanom, predsednikom vlade dr. Janezom Drnovškom in predsednikom skupščine republike Slovenije dr. Frančetom Bučarjem ugotovil, da so zavezniki Slovencev na Madžarskem tudi najvišji slovenski predstavniki. »Tik pred podpisom je v vrsti dvostranskih sporazumov, ki jih nameravata državi podpisati v bližnji prihodnosti, tudi sporazum o narodnostih. V njem bomo opredelili tako položaj Madžarov v Sloveniji kot vaš položaj. In prav nič me ne skrbi, kar se tiče slovenske strani. Narodnostna politika je namreč v njihovi ustavi tako opredeljena, da daje Madžarom v Sloveniji še večje pravice, kot bi jih po mednarodnih konvencijah morala. Tudi na naši strani, v Budimpešti, je razpoloženo do narodnostne politike dobro. Vendar morate zdaj vi predstavniki manjšine opozarjati ustrezna ministrstva na svoje probleme, potrebe in zahteve. Iz Budimpešte se namreč problemi ne vidijo

tako dobro, in če sami ne boste opozarjali nanje, ne bodo reševani. Tudi na Slovenijo pritiskajte. Poskusite od nje dobiti čimveč knjig. Jaz navijam za pravljice in verske knjige. Za najmlajše je potrebno poskrbeti do šestega leta starosti, da se v začetku

učijo slovenščino, potem pa za študente. In poskrbite, da bo v disko klubih tudi slovenski rock. Človekova narodnost je tista, v jeziku v katerem je najbolj pameten, je moje mnenje,« je v prostorih zveze pripovedoval Árpád Göncz. In ob tem spomnil, da se mu zdi slabo, če slovenski porabski fant dekletu dvori v madžarščini. »Vendar gre tu za problem, za katerega jaz kot predsednik države nisem več pristojen,« se je pošalil in dodal, da se verjetno z njim glede jezika dvorjenja med mladimi strinja tudi Milan Kučan, saj je tudi sam družinski oče in podobno gleda na probleme mlade generacije. «

MATERE, ŠTERE SO SPLOJ RANO „ODIŠLE“ pa je naslov članka na petoj strani. Irena Barber je etak zapisala: »Vsakšni človek zna, da je njegovo življenje nej vekivečno. Živeti pa vsakšni rad živé, vsakšni bi rad lejpo starost zadobijo. Pred 40-50. lejtimi je do sta ljudi mrlau zavolo jetike (túdóbaj). Doktordje so nej najšli vrastvo prauto toga betega, ranč tak nej, kak gnesdén ne morejo zavra-

čiti raka pa AIDS-a tú nej. Leko povejmo, ka vsakšni cajti májo svojga betega, steri samo tak kosi lüstvo. K toma je eštja vcuj vdárila bojna - kak gnesdén tú - zatok je pa ostalo dosta divic, dovcov pa mlajšov brezi starišov. Takša usoda je dojšla Pištana Gerenčera pa njegvo ženo Majčija v Slovenskoj vesi. Etak sam najšla Gerenčero. V deli. Pišta je v štali delo. Majo 3 konje pa 3 krave. Majči je malo tikvi čistila pa v künji opravljala tau pa tisto. Mladi Pištak tú pomaga te, gda je nej v slüžbi. On dela v General Motors-a. Gda je pitam, kak kaj živéjo pa je prosim, aj mi malo od sebe gučijo, mi Pišta etak začne gučati: „Dja sam furt doma na gazdiji delo, nej sam odo v slüžbo. Na žalost sam svoje stariše samo malo pozno. Sploj malo sé spominjam na njé. Samo sam 5 lejti star bijo, gda so mi oča s fronta domau prišli na kratek dopust, pa so odišli tanazaj „na veke“. Na fronti so ostali, v Debrecena so spadnili. Domau smo je dali prpelati. Spaumnim sé na tisto. Ta velka žalost je nej dojšla. Mati so na smrt betežni bili, TBC so meli, pa 1 leto za očon so oni tú „odišli“. 6 lejti star pojbič sam ostano túj z betežnim stricom pa s staro mamov. Oni so me včili pavarsko delo delati. Grünt smo meli, delati pa živeti je trbelo.“ Zdaj pa Majčina pitam, kak je bilau v njenof življenji? „Žalostna moja usoda je bila v tom, da so mi mati mrli, gda sam leto pa pau stara bila. Nika sé ne spomnim na mater. Ona je tú TBC mejla, nej so ji mogli pomagati. S starimi starišami pa z očom sam ostala. Ne spomnim sé na njeni obraz, nigdar sam nej mogla leteti k njej, naj me brani pa líbi.“ «

Vkúppobrala: Silva Eöry

ŽELEZNA ŽUPANIJA

4 milijarde forintov za energetska krizo

Telko de koštalo sombotelsko občino, ka se je tak fejt zdignila cejna energije, od tauga samo javna razsvetljava de 600 milijau-nov forintov več koštala. Zavolo toga se je občina tak odlaučila, ka vküppostavi program, v sterom se v 50. točkaj dolanapiše kak leko energijo pa s tejm pejnaze prišparajo. V 4 milijardaj je še nej notra kurjava pa vodovod.

Nejuradno zdaj tak vögleda, ka de za elektriko od 4 do 5-krat, za plin od 15 do 16-krat več trbelo plačati kak je dotejgamau cejna bila. Tau, če cejli sombotelski varaš, občino gledamo, je sploj dosta pejnez, ka de potejm plus trbelo plačati.

Samo varaško kopališče letno 800 milijau-nov forintov minusa naredi, telko pejnez ne morejo nutravzeti kakkoli do cejne kart zdigavali. Tak ka če nede nikoga, sto bi plačo te pejneze, te do kopališče mogli zaprejeti. Ranč tak je drsališče tö, gde je že dotejgamau elektrika bila najvejša ceringa, 70 procentov proračuna. Tau se še zdaj ne vej, kakšna pogodba se podpiše, depa tau gvüšno, ka od februara na par mejsecov drsališče gvüšno zaprejo.

Občina se je tak odlaučila, ka v šaulaj od 22 stopinj nede bola hladno, tau de go plus 300 milijau-nov forintov koštalo. Občina pa delodajalci vküper škejo narediti načrte, kak bi leko na mali kvadratni mejtraj delali vküper tak, ka s tejm bi energijo prišparali. Več deset milijau-nov forintov se leko prišpara s tejm, ka so dolastavili v Somboteli vodomete pa ka zidine nedo vöposfletene.

Tau se že zdaj vidi, ka zvün občine do velke težave mele civilne organizacije, kulturne pa športne institucije. Ranč tak nede léko lidam dočas, ka je energetska kriza, med njimi najbola tistim, steri po varašaj živejo.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Pobuda Brdo-Brioni

Voditelji držav, ki sodelujejo v pobudi Brdo-Brioni, so prejšnji teden na srečanju na Brdu pri Kranju poudarili pomembnost širitve za stabilnost Zahodnega Balkana. EU so pozvali, naj Bosni in Hercegovini do konca leta dodeli status kandidatke ter uvede brezvizumski režim za celoten Balkan ter naj regiji stoji ob strani v ekonomski in energetski krizi. Čeprav se je srečanje na Brdu končalo brez sklepne deklaracije, ga je slovenski predsednik Borut Pahor označil za uspešnega. Pojasnil je, da ima za to dva razloga. »Pogovor je bil konstruktiven, olikan, osredotočili pa smo se na tisto, kar nas združuje, ne na tisto, kar nas razdvaja, čeprav je bilo tudi tega precej,« je dejal Pahor. Udeleženci so sprejeli šest sklepov, sprejetju sklepne izjave pa so se po Pahorjevih besedah odrekli že med pripravami na srečanje, ko se je pokazalo, da soglasja ni mogoče doseči. Razlog naj bi bilo nestrinjanje glede želje hrvaške strani, da se v izjavi omeni konstitutivnost vseh treh narodov v BiH. V ozadju je volilna zakonodaja, katere spremembo terjajo Hrvati v BiH, bošnjaška stran pa je ne podpira. Edina država v regiji, katere državljani za vstop v EU še potrebujejo vizum, je Kosovo. Kosovska predsednica Vjosa Osmani zato pričakuje, da bo ta krivica, ki se godi kosovskemu narodu, popravljena. Pahor je srečanje gostil skupaj s hrvaškim predsednikom Milanovićem. Na Brdo so poleg slovenskega in hrvaškega predsednika prišli še predsednik Albanije Bajram Begaj, trije člani predsedstva BiH, Željko Komšić, Milorad Dodik in Šefik Džaferović, predsednik Črne gore Milo Đukanović, kosovska predsednica Vjosa Osmani, predsednik Severne Makedonije Stevo Penđarovski in srbski predsednik Aleksandar Vučić.

Aktivni Otkauvčani za svojo lepšo ves

V Porabji na južnom ali spaudnjom tali, če se iz Varaša pelamo prauti Števanovcom prejk Máriaújfaluna, se ena lejpa mala ves, Otkauvci odpira pred nami. Par tjednau nazaj, ka nas pozdravi včasik pod bregjom Bazar en

Plac pripravleta za betoniranje Laci Soós pa glaven šef dela Joži Bazar, bečko vred dejvata Imre Monek pa Iluška Krajczar

lejpi mali park, steri nam zvöjn očaj eštja cejlo tejlo tü potegne. Človek se mujs mora staviti pa se veseliti tauj lepoti, spoj pa zdaj, gda je park lepau goraokinčani z djesenstjimi pauvi. S facebooka sam zvezdla, ka so tau domanji aktivni, flajnsni lidgé naprajli, gde je prej glava bëjo Bazar, Joži Kosar. Zatau nam gvüšno, ka on vej o tejm največ prajti, kak se je narodilo tau mišljenje, zakoj pa ka bi radi s tejm dosegnili.

»Tau tak moram prajti, ka sto je tau vönajšo, téjsta je tøj v vesi, kak méj pravimo, „naša doktorca“ Trajbár Edit, ona vodi tau Dröjšto za lepšo ves v Števanovci. Ona je najšla vö, ka taum kak v Otkauvce notapréjdemo, aj nika napravimo, gdé paut vödé na naš Bazar bregj. Ranč ne vej, sto ma je tau ménje dau. Depa té grönt je nej veški, litji moja sauseda (Kalcinoga) Petra Kozo. Najprvim smo njaga pëjtali, pravo je, ka vreda. No pa té smo se zgončali, kak de najbaugše pa smo štirdje vcuj stanili lajnsko leto, smo dolaspucali trnje, grmaudje, za nikoj valaum mala drejva. Dja sam z mašinom téjsto mesto tanapravo na gnako, depa tak, aj z avtoni ne more ta notra staniti. Pa té tak smo letos vcujstanili pa vönaprajli méj štirdje, Imre Monek z Edito Trajbár, dja pa naša Ilonka, méj smo delali taum največ. Malo sta nam pomogla dva mladiva. Ka trbelo z mašini naprajti sam napravo, zemlau sam zvozo vcuj, iz Števanovec drauvno kamenje pa ka nam trbelo, vse. Vtjüper smo segnili pa smo vönaprajli. Kak videti, smo tréj bečtje lepau vreddjali pa smo rauže nota posadëjli, té nam je Imre Monek prineso z daumi, s Črejtника. Edit Trajbár je pa sprajla tašo mesto iz lesa napravleno, gde si od 8 do 10 lüstva leko nota sede pod strejo.«

- Zdaj te tøj držali svoje programe tü?

»Tau je zdaj v Otkauvcaj največša nevolja, ka

pri bauti več mesta nej mamo, ka so go dola-tjöpili za raum. Kakoli smo meli v vesi, vsikdar smo taum naprajli vse, taum smo prišli vtjüper, téjsto smo meli za center, depa zdaj več nišno mesto nej mamo. Zatok smo zdaj té park tøj vönaprajli. Tau, ka nejga elektrike, tau tü nej nevolja, ka tau tü leko napravimo. Pa té bi se taum večkrat leko vtjüp srečali. Stokoli leko pride sé, depa tau bi radi biléj, aj bi téjsto vsakši vreda njau, tak kak je. Pa turisti, steri se z biciklini vozijo prejk po vesi, se leko stavijo pa malo počivajo. Ali, če nji dež zgrabi, si leko

notasedejo pod strejo. Eštja dola dejemo žatjeu za smetke, téjsto vsakši tjeđen ta bau odpelano. Nej bi radi biléj, če bi stoj kaj na nikoj djau, nej smo zatok naprajli, ka dosta dela pa pejnaz djé v tejm notra. Litji, če stoj kaj štjé v vesi vcuj djasti, aj lepšo baude, aj povej, pa té sprobamo tisto tak naprajti, aj se vsakšoma véjdi.«

- Kak si zmišlavate tadale?

»Eštja več vse štjemo naprajti. Napravimo tašo mesto, gde bicikline leko dola postavi. Dja sam tak brodo, ka tak za 4-5 avtonov bi mesto naprajli pri pauti, stera z brga dola dé. Tablice tö vözbrodimo pa vösklademo. Leko vönapravimo mesto, gde mali odjen nalaužimo pa mo leko špekj pekli. Menši baur na prvi majuš (mlaj) tü leko postavimo, ka smo mi pri bauti že prejk 25 lejt postavlali. Malo

Okinčani park z djesenskimi pauvi, steromi se stari dejdek tü veseli s pivom v rokej

mo se veselili, malo mo djeli, malo kaj spidjemo, pripovejdamo. Mamo mesto, gde se dobro leko poznamo (počutimo).«

- Tau vred držati skauz leta nej malo tröjda, časa pa dela. Ka želíte od drüdjdi domanji?

»Ja, ne dojde nam kaj naprajti, téjsto vred tü trbej držati. V leta kosëjti tü trbej skur vsakši tjeđen, aj lepau vögleda, téjsto dolazvoziti pa ovak tü bau delo. Več lidam bau povedano,

najbole mladim, steri leko delajo. Radi bi bili, če bi iz vesi drüdjdi tü leko prišli delat pa bi si potistim leko malo pripovejdali, kašo pivo spili pa etak se tü leko vtjüpsrečali iz vesi. Leko tak povejm, ka števanovska ves pa tøj v Otkauvca po dolej tagora spoj grdo vögleda, trava je velka. Nej me je sram vöprajti, tej „ze-

Zdaj si že leko zdenejo, gda so zgotovili z betoniranjem: Imre Monek, Iluška Krajczar, Richard Hodač, Laci v Soós pa Edit Trajbár

leni“, steri skrb majo cejlo mesto, tej nej ka bi vred djali, litji tej nanikoj dejejo bola. Ne dajo dolapokosëjti, taum so nota bote zmalitili, ka tašna pa etašna rauža djé. Ne vej, ka je več vredno, če téjsto, aj ves lepau vögleda ali pa tau, ka taum njajo rauže, tiste povegnejo, na nikoj pridejo za en-dva tjeđna. Depa spoj grdo vögleda, stokoli leko pogledne. Sterokoli ves poglednemo, edna ves tak grdo vö ne gleda kak tøj v Števanovca po dolej tagora.«

- Joži, téj si že dosta vse dobroga včejno za svojo ves, spoj za Bazar bregj, za steroga tašno brigo maš, kak za svoj dvor ali grönt.

»Pa če gnauk sam se tøj naraudo na tau brdjej, te se tøj poznam dobro. Rad bi bëjo, če bi nej najbole grdi bregj bëjo v vesi. Tøj dosta drüdjdi tü odijo kaulakvrat pa aj véj-dijo, ka je lejpo mesto. Dja sam rad, če kaj leko delam pa pomorem. Pa Edito Trajbár moram vcujdjasti, ona dostavse vönajde, ka trbej naprajti, dosta začne pa napravi tü.«

Srečna je ta mala ves, - gde trno dobri lidgé živejo, lepau vtjüper držijo, se fejs poštojvajo med seov, - ka ma taše aktivne lidi, steri se tröjdijo na tejm, aj vse lepšo ves majo, gde se vsi dobro poznajo pa radi živejo.

Tekst: Klara Fodor
Kejpi: Edit Trajbár in Joži Kosar

ROMARSKA POT ŠTEVANOVČANOV V SLOVENIJO

Slovenska narodnostna samouprava Števanovci že od začetka delovanja organizira romanja. Vsako leto imamo enodnevno romanje na Madžarsko ali v Slovenijo. Letos smo se 3. septembra peljali v Slovenijo.

Pridružila sta se nam župnika Tibor Toth in Dejan Horvat. V

izvirno, mrzlo vodo. Kosilo smo imeli v gostilni pri Lujzi, kjer se nam je pridružil tudi gospod Vili. Zelo dobro smo se počutili. Nadaljnje nas je pot peljala v Lendavo. Tam smo si ogledali Vinarium. Tisti, ki so bili bolj pogumni, so šli na vrh peš, drugi pa z dvigalom. Čudovit je bil

Romarji po maši v cerkvi v Dolencih

Dolencih smo imeli sveto mašo pri župniku Viliju Hriberniku. Molili smo za vse romarje, za bolnike in za zdrave. Cerkveni

pogled na panoramo štirih držav. Zelo lepo vreme smo imeli ves dan, Bog je prisluhnil našim molitvam.

Župnik Vili Hribernik je porabske vernike čakal z obloženo mizo

pevski zbor je zapel med mašo. Gospod Vili nas je pogostil in z njim smo pogovarjali. Potem smo pot nadaljevali v Dobrovnik. Najprej smo si ogledali botanični vrt in čudovite orhideje, ki smo si jih lahko tudi kupili. Nato smo se peljali do Bukovniškega jezera. Na žalost v jezeru ni vode, zato smo se sprehajali po energijskem parku ob zdravilnih točkah. Napolnili smo se z energijo, ogledali smo si kapelo svetega Vida in izvir. Z vodo smo si umili oči in pili to

Zvečer smo prispeli domov. V veri smo postali močnejši. Hvala vsem, ki ste bili z nami. Hvala gospodu Dejanu, da nam je bil cel dan v pomoč. Hvala gospodu Viliju, ki nam je zagotovil, da smo lahko imeli sveto mašo in hvala tudi gospodu Tiborju, da gre vsako leto z nami na romanje. Lep dan smo preživeli skupaj.

Agica Holec,
predsednica slovenske
samouprave

Pod Srebrnim brejgom ...

... se je velka žalost naselila. Velki favorit na Eurobasket 2022, reprezentanca Slovenije, je prva domau odšla, kak si je stoj sploj leko brodo. Nejsi si medalje kaulak šinjekov obesili, ranč med štiri najbaukše so nej prišli. Na pauti do finala, steroga so vsi čakali, so je Polacke dojavili. Reprezentanca, stera po rejtingi dosta daleč zar za Slovenijo stodji. Depa, rejting tekme ne dobi, dobi jo tisti, steri je baukši. Velke zvezde iz Slovenije so mogle glavo dojpovisniti pa pošteno Polakom v roke segnoti. Vse tau se je v Berlini godilo, ta je s fligerami, busami pa autoni dosta Slovcov odišlo. Do kraja cejluga Eurobasketa so škeli tam ostanoti, hotele so vöplačali. Gvüšni so bili, ka Slovenija vse do finala pride. Depa, vse je ovak vöspadnolo. Neje lepau, kak se je zgodilo, ne smejmo pa od tragedije gučati. Po istini povejdano, za vnauge libitelje športa pa se je velka tragedija pa sramota zgodila. Gda pa se malo bole v cejlo prvenstvo pogledne, cintor za favorite je gratalo. S tejm bi si nisterni radi rane zavračili. Med najbaukšimi smo vöspadnoli, si na velke pripovejdajo pa si s tem čemere ladijo.

Nisternim pa so se glave od čemerov skur gorvužgale. Držini od človeka, steroga so v špitali v Celji za mrtvoga razglasili. Že se je žalüvanje začnilo, se na velke od pokapanja zgučavalo. Depa, v špitali so se neka zmejšali, držina je zvejldla, ka možakar eške kak na velke živé. Tomi pa leko katastrofa povejmo. Nisterni pravijo, ka tau sploj nej nika čüdnoga. Špital Celje že dugo, dugo nej najbaukše organiziejrani, direktor padare kirvi, uni pa svoje šefe. Ja, v tej bojni pa lidge trpijo.

Eške bole pa tisti politični glavaške trpijo, steri so nauvomni premi-eri pa njegovim ministrom nika dobroga nej želeli. Depa, zagnauk nika tak vö ne gleda, ka bi se na vriji kaj vöminilo. Pacin pa dizel se znauva za menje pejnež leko küpi, na velke se z draginjo bijejo. Zagnauk vse vküper dobro vögleda. Depa, kritiki nigdar tiüma ne morejo ostanoti. Gvüšno tisto o kosminj pa djajci poznate. Za takše »kritike« se vej prajti, ka kosminjo nut v djajci iškejo. Če jo ne najdejo, jo pa sami nut dejejo. Tomi leko povejmo, ka si vözmislavajo ali pa celau lažajo. Iz vsega toga je nauva afera vövdarila. »Afera Kajzer« se zove. Zaküjali pa so jo ambasador Slovenije v Merki Tone Kajzer pa njegovji partijski šef Janez Janša. Vse vküper se je kaulak volitev za nauvoga predsednika Slovenije zavrelo. Na dugo pa šurko bi leko od toga pripovejdali, depa, tau aj drugi delajo. Mi leko samo na tau gorpridemo, ka politika ne prebejra, ka narediti, samo aj njivi kandidati se za poštenjake vöpokažejo. Ja, druge v najbolje črno nut škejo poviti, svoje pa v zlat nut zravnati. Tak je že od inda bilau, v tejm se je politični kejp nika nej vöminiu.

Zdaj pa neka bole lejpora povejmo. Velka igralka Milena Zupančič de na Festivali slovenskoga filma v Portoroži Badjurovo nagrado za življenjsko delo dobila. Gospa je v svoji 75. lejtaj v najbaukši slovenski filmaj špilala, po cejlom svejti so go leko gledali. Že je v penziji, depa, eške itak dela. Naš Srebrni brejg njoj na velke rokau stiskava, aj njemi eške kaj lejpora za poglednoti naredi. Un takše delo trno poštvle.

Miki Roš

... DO MADŽARSKE

Novi pogoj za splav

S 15. septembrom je začela veljati odredba notranjega ministra – pod njegovo ministrstvo spada tudi zdravstvo – ki predpisuje, da se lahko splav ali abortus izvede le, če ima nosečnica potrjeno, da je prislunhila srčnemu utripu zarodka. Nosečnica mora torej pred zgodnjo prekinitvijo nosečnosti od ginekologa pridobiti izvid, ki dokazuje, da je slišala srčni utrip bodočega otroka. Notranje ministrstvo je na novinarsko vprašanje, zakaj je uveden omenjeni pogoj, odgovorilo, da 70 odstotkov Madžarov meni, da se življenje v maternici začne s prvim srčnim utripom, kar se ujema tudi s smernicami stroke.

Odziv je zelo raznolik, lahko bi napisali, da ambivalenten. Nekatere leve stranke sprašujejo, zakaj je o tem pomembnem vprašanju odločal sam minister brez usklajevanja, zakaj ne parlament. Predstavnica DK je celo izpostavila primere v nekaterih drugih državah, kjer so uvedli podobne uredbe, končni rezultat je pa bil prepoved splava. Nekatera društva, ki se borijo za pravice žensk, celo pravijo, da gre za sovražnen odnos vlade do žensk, saj se je proces začel že prej, ko je vlada prepovedala uporabo tablet (2012) za prekinitve zgodnje nosečnosti in poslala ženske pred komisijo, ki jih velikokrat tudi ponižuje, da sploh ne govorimo o tem, kako težko je pravočasno poskrbeti za termin. Zveza družin je pozdravila odredbo, saj, kot so napisali, pravo velikokrat močnejše zaščiti ptičja jajca kot človeški zarod.

Pedagoški sindikati iščejo pomoč v Strasbourgu

Sindikata pedagoških delavcev in Demokratični sindikat pedagoških delavcev sta se obrnila na Evropsko sodišče za človekove pravice s pritožbo, da jim vlada krati pravico do stavke. Vlada je namreč 11. februarja letos z razlogom, da v državi velja izredno stanje, spremenila pogoje stavke na šolah (dvignila raven še zadostnih storitev, ki jih morajo učitelji zagotoviti v času stavke) in z njimi pravzaprav onemogočila, da bi učitelji stavkali. Spomladi in tudi septembra so na marsikateri šoli uporabili metodo državljanske nepokorščine, toda upravljalec jim grozi z odpuščanjem ali odvzemom plače za čas, ko ne poučujejo. Sindikata pravita, da je stavkovna pravica temeljna človekova pravica, zato sta se ob pomoči Madžarskega helsinškega odbora obrnila na sodišče v Strasbourgu.

NAŠI PODJE SO DELALI V DDR-I (2)

Prejšnji keden je Karči Dončec iz Števanovec pripovedjo nam od tauga, kak se je odlučo, ka de išo delat v DDR, kak se je včijo nemški dzejik pa še tau tō, ka so v fabriki tam delali. Zdaj sem ga od tauga spıtavo, kakšo je bilau tam življenje, kak so odli domau, kak se njim je vidlo tak daleč kraj od dauma. Dosta kej-pov smo nej najšli s tisti lejt, zato ka trno so se nej slikali. Ka slik je bilau, tiste so lopau pomalek pre-minaule. Tapovej tau tō, ka kak mladomi ladjeni je dobro bilau vanej, depa zato iz

Zdavanjski kejþ Karčina Dončeca

tiste plače je niške nej grato bogati, bola samo telko, ka je malo svejt spozno.

- *Karči, ka ste delali po sobotaj pa po nedelaj?*

»Langali smo kaulakvrat, gnauk smo se pelali es, gnauk pa ta. Depa tisto leto, gda sva s padašom kantin delala, te sva več bila doma. Iz fabrike smo pripelali sör pa palinko, zato ka tam so bile veltje baute. Nej čüda, vej pa tam je pet djezero lüstva delalo. Fabrika nam, vsikšo paut, gda je piti sfalilo, vö-pripelala, depa tau piti je nej bilau slobaudno dragše odavati, oni so nam zapovedli, kelko je cejna. Eden sör je v fabriki 0,72 pfenningov košto, mi smo ga v kantina za 0,80 leko odali, pa tau je ranč tak bilau pri brezalkoholnom piti tō. Palinko, konjak pa tašo smo v bauta tjöjpili, tam smo petdeset procentov leko goradjali, tejesto se je dosta bola splačalo odavati.«

- *Te ste srečo meli, ka ste leko »bautoš« bili v delavskom domi.*

»Dosta se je nej glasilo na

tau delo, zato ka samo tisti je leko delo tau, steri je vedo tjöjati. Vsakši den večerdjo, v soboto pa v nedelo pa obed trbelo tjöjati za staudvajsti

lüstva. Tau istina, ka vsigdar vsakši nej proso, depa tak petdeset je vsigdar bilau goranapisano.«

- *Ka ste tjöjali?*

»Vsefele, ka smo meli. Bilau tašo, ka dvajsti litrov pörkölt

Na ženinom 60-om rojstnom dnevi

ta smo naredli iz gob, depa nej iz tjöpleni, iz tisti, ka smo nabrali na letališči. Kak sem že pravo, tam paulak je bilau letališče za veltje mašine, depa bili so mali tü, taši športni. Tam so se birke pasle pa za njimi, gde so one odle, so fejst rasle te male gobe. Mi smo te gorapobrali pa smo lopau eden dober pörkölt na-

prajli iz tauga skur za šentja. Depa bilau je tam dosta divji zavcov tō, tjöjpili smo zračno pükšo, smo s tistov je strejla-li. Depa bejla edna mesarnica tō v tau varaši, gde smo mi bili, gde so dostakrat taše živali klali, stere so nogau strejto mejle ali kaj drügo se je zgaudio. Tau mesau je dosta bola falejšo bilau, depa samo družina leko tjöjpila taši nej, steri so tak na veltja, za več lüstva tjöjali. Mi smo tam že meli spoznance, telefonerali smo kaulak srejde, ka na nedelo telko pa telko mesa trbej. Oni so tau mesau nam v edno turbo spatjivali, tak ka se je nej vidlo, ka je znautra, pa te smo mi iz tauga pörkölt tjöjali ali djetra smo vöskobacali.«

- *Kak dougo si bejo vanej?*

»Tri lejta, depa večkrat sem domau prejšo. Na leto tak dvakrat, trikrat, zato ka telko so plačali. Dja bi duže vanej austo, samo sem mogo do-

mau, zato ka mi dolapreteklo, mogo sem za sodaka rutjivati. Domau pridti je najbaukše bilau s cugom, najbola vleta, zato ka te je iz Lipče zravan v Székesfehérvár pelo eden cug, tau je zavolo Balatona bilau. Bejo je eden drügi cug tō, steri je iz Švedske pelo prejk obedvej Nemčije, Češke, Vogrske, Romunije pa cejlak dola

do Bulgarije, tauga so tak zvali, ka Meridian ekspres. Na taum cugi je telko lüstva bilau, ka največkrat si ranč dolasesti nej mogo. Bilau tak, ka smo se s fligarom pripelali, te smo se najprvin dvanaj-

Podje so iz DDR-a večkrat prišli domau z motori

set kilomejtrov mogli pelati, zaman smo tam paulak pri ograji bili, tam so te prejk nej pistili. Te smo prvin kak bi goravseli dve vöre mogli čakati. Gnauk je bilau tak tō, ka so iz Budimpešte telefonerali, ka je velka megla, te zavolo toga smo več vör čakali dočas je baukšo vrejmen gratalo. Gda smo se v Budimpešto pripelali, te smo najprvin v Keleti šli, od tistec na cug na železniško postajo Déli. Tak ka dočas smo v Varaš prišli, je že paut nauči bilau. Zavolo toga, gda smo že telko pejnaz prislüžili, smo si motorbicikli tjöjpili, dja sem Emz. 150 Ts. emo, depa drügiva dva še vekšoga sta si tjöjpila. Marcüša sem ga tjöjpo, prva paut domau je na vüzem bila, depa tau je douga paut bejla, vej pa djezero kilomejtrov smo se pelali od Lipče domau. Depa najprvin smo nej cejlo paut vozili, gda smo v Drezdo prišli, te smo motore na cug djali, zato ka v planinaj je te še snej bejo. V Komároroma smo je dolavzeli pa te smo se od tistac domau pripelali. Gda smo se cejlo

paut pelali, te smo tam zazranka rano na motor vseli pa v petoj vöri smo se doma v Števanovca stavili. Bilau je tašo gnauk tü, gda smo se pelali domau, ka smo se v Češkom stavili, ka edno ci-

gareto tapokadimo, depa nej smo meli spic. Nutra smo šli v edno krčmau, ka spice sprosimo, depa gda so oni zvedli, ka smo z Vogrskoga, komaj smo vujšli, steli so nas bujti. Depa tau je nej zavolo nas bilau, zavolo politike, gda so Vaugri s tankami na njigvi rosag šli 1968. leta. Ranč tak dosta nevaul smo meli zavolo toga tü, ka smo DDR registracijo meli, na Vogrskom so nas sodacke dosta bešejktivali, tau so mislili, ka smo iz Vzhodne Nemčije.«

- *Tam je tō taši svejt bejo kak pri nas?*

»Dja tak mislim, ka tam je dosta bola vse bilau kak pri nas doma. Vejn zato, ka skrak je bejla drüga Nemčija, depa Rusi so ranč tak tam bilej kak na Vogrskom. Dobro je bilau, depa zavolo pejnaz je nej bilau vrejčno tam delati, bola zato, ka si leko malo vö z rosaga üšo, malo si nika vido, malo si pozno, ka si svoboden.«

(*Kejþ na 1. strani: Druženje s pajdaši*).

Karči Holec

Od inda v gnešnji čas

PRIPOVEJSTI O SLOVENSKI KRAJINAJ

Nazadnje smo po krajini Kočevsko vandrali. Eške itak tū ostanemo. Zavole vsega eške moramo videti, ka nas nazaj v indašnje čase leko odpela. Skrak Kočevja ena velka gauška ali šuma stodji. Vse vküper tak vögleda kak je tau bilau gezere pa gezere lejt. Človek je dugo v té 250 hektarov velki rezervat nej staupo, zatoga volo leko gnes od njega pripovejdamo. Njegvo menje nam ranč od toga pripovejda.

Kočevski rog po kmici med drejvami samo Mi bi njemi po domanje Kočevski rogeu prajli. Zdaj pa si stvar na štiri nogaj ojdl. Ménje za tau najvejšo divdjo

Medved v Kočevskom rogi gnes eške itak živé. Istina, ka medveši so indasvejta po cejlj Evropi živeli, dapa človek je svoje naredo. V drugi slovenski krajinaj so ga zvekšoga nin 150 lejt nazaj na nikoj djali. Kočevski medved se na velki seli, zmejs do lidi tō pride. Pravijo, ka nin od 350 do 500 aj bi je tam živelo. V cejli Sloveniji gnes kaulak 1000 medvedov žive

na velki rogeu zbrodimo, po sterom človek leko ojdi. Nut v njega pride, kak tadale dé, vse bole se prigniti mora, tadale stvar (medved) v naši krajinaj so njoj naši stari pogange dali. Najprva ménje na pau damo: med-ved. Med ali mejd med-

V Kočevskom rogi vuka tō najdemo. Če medved zvekšoga sam živé, vuki se vküper držijo. Inda se je vuk vseposedi držo. Stari lidge so veliko skrb meli, aj se z njim ne srečajo. Ranč tak so svojo živino pred njim mogli obraniti. Gnes eške imena iz tisti časov v krajini, v steroj se guči, živejo: Vučja gomila, Vučja graba. Od tej vnaugi vukov ji gnes v Sloveniji eške malo več kak 50 žive. Največ ji ranč v našom rogej leko vidimo

pa več nejde. Leko, ka zatoga volo je tau ménje njemi bilau dano, ka iz njega se več nej nazaj prišlo. Kelko je poznano, človek je na njegovom robej začno nin kaulak leta 1350 organizejrano živeti. Prva je ved trno rad ma. Ga gej ali zej ali bole po indašnje, ga ma za jed, za gesti. Iz toga dvaujoga njegov ménje vöpride: medjed, medved. Gnes se vej večkrat zgoditi, ka kakšen medved vö iz gauške pride pa

komi od fčel panje na nikoj deje. Inda so medvedi kaulak Ljubljane tō živeli, gnes kakši skur nut v varaš vej zablauditi.

Vuk že dugo v vsej mitologijaj žive. Mi smo že preci časa nazaj o šegaj pa vörvanji naši stari poganski Slavaj pisali. Tam smo leko vidli, kak globko v njivo vörvanje je vuk prišo. Vse tau je že davnik tapozableno, v naši šegaj več ne žive. Zdaj pa je čas, ka bole v eden drugi čas staupimo, gda je po Kočevskom rogi ena druga divdja svar ojdl, stvar na dvej nogaj, človek.

Bojne pa bitja

Kočevski rog je iz zgodovine najbolje po drugi velki bojni poznani. Zdaj že vejte, zakoga volo smo »divdja stvar na dvej nogaj« napisali. Ja, pükše, mitraljezi (golyószóró) pa štüki nika dobroga ne znamenüjajo. Depa, gda stoj koga napadne, se trbej obraniti. Tak se je leta 1941 tō zgodilo, gda so si Hitlerova Nemčija, Mussolinijova Italija pa Hortyjova Vogrska med seuv Slovenijo raztalale. Nejsu dugo mer mele. Brž so se slovenski partizani organizejrali pa se prauti tem trejm okupatorom gordignoli. V Kočevskom rogi se je pri vsejm tejm dosta godilo. Leta 1942 so tam gnes vsem poznano Bazo 20 napravli. V njej so najbolje prejnji partizanski glavaške bili, tam so od nauvi pa nauvi operacij (hadmüvelet) prauti okupatorom brodili.

Kočevski rog je z Bazo 20 v sebi humano noto noso. Lidge, steri so se tam držali pa delali, so okupatora vözagнали. Depa, po bojni se je vse tau vöminilo. Že smo gnauk pripovejda, ka v drugoj velkoj bojni je dosta Slovencov vküper z okupatorom potegnolo, z njimi so podržali. Nauvi glavaške so za takše nikšne milosti nej poznali. Vse je naaupek šlau. Brezi kakšne birovije so je strejlali, v globke

grabe nutzmetali. Nej ena takšna graba ranč v Kočevskom rogi geste. Eške vnauge dru-

noga v sebi nosi.

Vcejlak na robej Kočevskega roga poštija iz Kočevja tavö

V Bazi 20 so parizani zvün vsega eške špitale meli, drükaraj za partizanske novine je delo. V tistom časi je 26 leseni ramov bilau gorpostavljeni. V nji je kaulak 140 partizanov pa njivi politikov živelo. V dvej pa pau letaj, kak je Baza 20 delala, so go okupatori nej nigdar napadnili. Vedli so, ka nin neka takšnoga geste, depa, nigdar so jo nej najšli. V kmičnom rogej se takše žmetno najde

ge kolaborante iz Hrvaške pa Srbije je vse takše čakalo. Od toga se je v socialističnoj Jugoslaviji nej smelo nika gučati. Ta velka sramota je zvekšoga

pela. Nin po dobri 16-i kilometraj prauti severi se nam varaš Ribnica pokaže. Gvüšno, ka je ménje po ribaj dobilo. Depa, od Ribnice drgauč kaj več

Kakoli se je že v Kočevskom rogi godilo, više njega je vsigdar divjij petelin lejt. Mi bi njemi divdji kokaut prajli. Un v držini kokauši za najvejšoga ftiča vala. Kaulak 5 kil je vözraščeni kokaut žmeten. Inda je za veliko djagersko trofejo valau, skur so ga že na nikoj djali. Zatoga volo ga v Sloveniji od leta 1984 več ne smejo strejlati. Gnes aj bi v vsej slovenski krajinaj kaulak 400 parov živelo

kuman te vöprišla, gda je Jugoslavija raznok spadnola. Ja, Kočevski rog v cejlj svojoj lepoti preveč lagvoga pa žalost-

povejmo, gda mo zanuva od inda v gnešnji čas ojdl.

Miki Roš

Pauleg šurke poštuje prauti Budimpešti - 3.

V senci Stalinovi šöbar ne rastéjo engliški parki

Če rejsan smo se preminauči zadvečerak španceřali po gračenkaj némi püščavníkov, smo v autoni po pauti nazaj do Budimpešte svoje lampe donk nej držali za prejte. Puni s spominami smo se pogučavali o kinčaj našoga rosaga, za štere ve-

leta 1956 dojpörüšili, čizme pa so tam ostale do konca rabuke. Gnes leko s té tribune pred Parkom Memento majutamo kak inda svejta komuništarski glavačke. Od tistec vidimo veuko ste nau s cüglov, pri šteroj stogijo kipi glavni ideologov

társaság), depa madžarski sodakov v španjolskoj državljanskoj bojni tö. Od najbolje erični komuništarov tam stogijo Béla Kun, Ferenc Münnich in parlamentar Ostapenko - toga slejdnjoga se spomina vsakši, šteri se je v preminaučom sistemi večkrat vozo v madžarski glavni varaš.

Če rejsan so té kipi dosta vrejda in unikatna dela erični vogrski umetnikov, so zavolo svoje ideološke farbe prišli na smetišče zgodovine. Donk pa nam pripovejajo o cajti, v šterom je diktatura svojo mauč pokazala s takšimi simboli tö. Park Memento največ povej tistim, ki eške dobro nazaj ponijo na té čase.

Gda se pautnik pela z Budimpešte prauti Somboteli, se leko vozi po glavnoj poštiji št. 7 ranč tak. Pauleg té poti najdemo nej samo Park Memento, liki mali varaš Martonvásár tö, šteri je najbolje eričen po *dvorci Brunszvik*

in slauke törme, s šterimi napravi pravo romantično atmosfero.

Tau je venak začüto veuki nemški komponist Ludwig van Beethoven tö, šteri je v prvi lejtaj 19. stoletja dostakrat gorpoisko držino Brunszvik v Martonvásári. Pravijo, ka se je najraj zdržavo pri čeri Jozefini, za štero je prej napiso sonato »Apassionata«. V gnešnjom muzeji v dvorci bi si mi tö leko poglednili klavir (zongora) eričnoga muzičara in prešteli njegva pisma domanjoj familiji, mi smo pa raj napravili eden veuki kraug po parki.

Na srejdji toga grünta leži edno šurko jezero z otokom (tó szigettel), pri šterom so vrnau te edno luteransko zdavanje držali. Lepau na tüoma smo stapali nimo gostüvanjčarov in se malo zdenili v senci vsefelé drejv, od šteri so prve posadili že v 18. stoletji. Na otoki majo eden oder na čistini, gde v lejpom cajti - pred kipom Beethovena - klasične koncerte držijo. Za nas pa je bilau nika najbolje špajsnoga edna močvirska cipresa (mocsári ciprus): vö z zemlé so stale njene korenjé, prejk šteri prej sapo djemé. Mi smo pa brodili, ka so tau leseni cveglarge, štere je napravila človeča rauka.

Domanja grofovsko družina je mejla eške edno erično članico, tau je Teréz Brunszvik. Una je oprla prvi vrtec na Vogrskom, ka je bilau tistoga ipa eške za cejlo Evropo nika nauvoga. Njeno erbo nutpokaže *Muzej vrtcov* na dva štauka, šteri

stogi nej daleč od engliškoga parka Brunszvikov.

Tam nutpokažejo zgodovino spravlanja z malimi mlajša-

V Parki Memento vidimo skulpture, štere so na ulicaj Budimpešte dičile komunizem (na kejpi: Ostapenko, kapetan Steinmetz in spomenik Republike sovjetov)

nak vnaugo lüstva ranč nej.

Slejdjen den svojoga klan-tivanja pa smo se napautili v eden takši park, o šterom smo že trnok dosta čüli, z naši poti pa je donk vsikdar vöausto. Zatok smo se po strmi, vauski poštijaj odpelali v varaški tau Budafok, gde na ednom bregej že skor tresti lejt stogi *Park Memento* s socialističnimi spomeniki.

Po spremembi sistema so se na Vogrskom odlaučili, ka dojpoberéjo komuništarske kipe (szobrok), spomenike in table. Že za en malo pa se je naraudila ideja, ka bi mogli vse tau vöpostaviti na ednom vküpnom mesti. Park Memento so oprli 27. juliuša 1993, djenau dve leti po tistom, ka je slejden sovjetski sodak zapüsto naš rosag.

Gda smo se tapripelali, smo oprvim na ednoj veukoj tribuni na pamet vzeli Stalinove šöbare (v istini samo kopije). Osemmejterski bronasti kip sovjetskoga diktatora so na trgi za povorke (Felvonulási tér) med revolucijov

komunizma - Lenina, Marxa in Engelsa. Prva, kak liki bi pa nutstapili v park, leko eške sédeme v eden Trabant, ka je za mlajšo generacijo

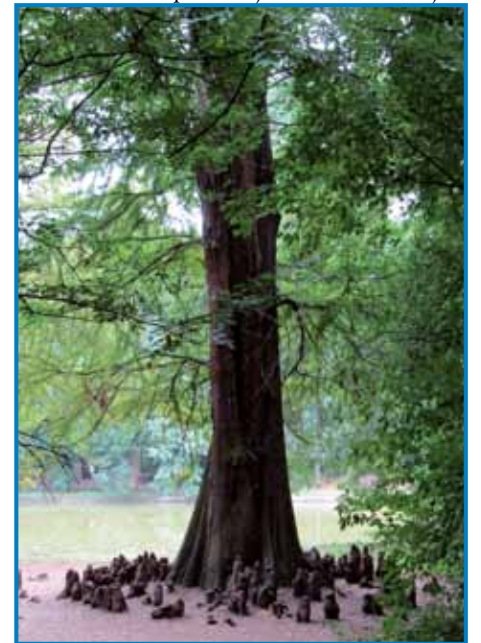
V Muzeji vrtcov leko spoznamo zgodovino té mlašeče inštitucije - na kejpi »zimski šeblinge«, štere so nücali do 1960-i lejt

nika spoj nauvoga in špajsnoga.

V Parki Memento - na srejdji šteroga leži zvezda z redeči rauž - si leko poglednemo 42 spomenikov, ideološke simbole socialističnoga režima. Med drüгими vidimo kip sovjetskoga sodaka osloboditela in spomenike vogrsko-sovjetskoga padaštva, delavskoga gibanja, Republike sovjetov (Tanácsköz-

(kastély). Tau je »najbole engliški dvorec na Vogrskom«, šteroma cujsliši lejpi engliški park tö.

Mi smo že malo trüdni bili, zatok smo se odlaučili, ka mo se samo španceřali po 70-hektarskom parki. Depa če smo že tam ojdli, smo si bar od zvüna poglednili zidino, od štere stené so se bejlo blisketale v sunci. Dvorec má spoj veuke gotske okne

Močvirska cipresa má svoje korenjé nad zemlauw - ž njimi sapo djemé, ka bi leko živejla v müzgaj

mi od prve polovice 19. stoltja vse do 1960-i lejt, leko vidimo indašnje špile in dosta stari kejпов. Na priliko tau tö zvejmo, ka so v prvi vrtcaj na deco skrb meli moški (»óvó urak«), šteri so v ednoj skupini meli do 120 mlajšov. Té so mogli na šaulski stolicaj sejti, pitanje je, kak so je leko v red djemali. V vrnjom štauki muzeja pa nutpokažejo, kak so se v drügoj polovici 19. stoletja v našom rosagi ranč tak začnile včiti prve vzgojiteljice (óvónók).

Končno smo na mejej Martonvására zavini gor na avtocesto M7 in se po dvej vöraj srečno pripelali v Somboteu. V trej dnevaj smo vidli dosta vsega s vsefelé cajtov: indašnje barate, šteri so nikdar nej gučali; baročni dvorec z engliškim parkom; podrejte komuništarske spomenike in najbolje moderen filmski študio. Zmejs smo se zdenili v zeleni parkaj ali vodéni müzgaj, med počinkom pa brž gorprišli: ranč nej trbej tak daleč titi, ka bi človek vüdo »sedem čüd sveta«.

(konec serije)
-dm-

**SPORED SLOVENSkih
TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV**
**OD 23. SEPTEMBRA
DO 29. SEPTEMBRA**
PETEK, 23.09.2022, I. spored TVS

6:20 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Ugriznimo znanost, 10:30 TV-izložba, 10:45 Šef doma: z Mašo: Školjke po Mašino, 11:05 Vem! 11:40 TV-izložba, 12:00 Tarča, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Zgodba Grace Kelly, 14:25 TV-izložba, 14:40 Prisluhnimo tišini, 14:55 TV-izložba, 15:10 Mostovi - Hidak, 15:45 Mulčki, risanka, 15:50 Osvežilna fronta, 16:15 Infodrom, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Ah, ta leta! 17:50 Družina Jazbecjak, risanka, 18:00 Šef doma: z Mašo in Petro: Športna pojedina, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 V petek zvečer, 21:25 Na lepše, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Kinoteka: Zvezde velikega platna: William Hurt, 23:35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 0:50 Napovedujemo

PETEK, 23.09.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 7:00 Kolesarstvo (M): Cestna dirka do 23 let, svetovno prvenstvo, 9:05 Videotrak, 10:20 Dobro jutro, 13:15 O živalih in ljudeh, 13:55 Na vrtu, 14:20 Aljažev stolp: »Ta pleh ima dušo«, 15:15 Društvo mrtvih pesnikov - »Astronavt«, 17:10 Kolesarstvo (M): Cestna dirka do 23 let, 18:55 V vrtincu ljubezni, 19:55 Panorama, 20:15 Gospodarstvo, 20:35 Magnet, 20:50 Kamnita pest, 22:50 Zadnji ledeni lovci, 0:10 Videonoč

SOBOTA, 24.09.2022, I. spored TVS

6:20 Odmevi, 7:00 Otroški program, 11:20 TV-izložba, 11:40 Ah, ta leta! Spet zaljubljeni, 12:15 Duhovni utrip, 12:30 Ozare, 12:35 NaGlas! 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 O živalih in ljudeh, 13:50 TV-izložba, 14:10 Podjetno naprej: Misija mlada kohezija, 14:40 Prisluhnimo tišini, 15:00 Vrtilčkarji, 15:30 Rojaki, 16:00 Ambienti, 16:30 Na vrtu, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Luka in Lučka, risanka, 17:30 Sobotno popoldne, 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Utrip, Šport, Vreme, 20:00 Joker, kviz, 21:00 Kaj dogaja? 21:30 Trom: na robu, 22:30 Poročila, Šport, Vreme, 22:55 Sedmi pečat: Upanje, 1:00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1:30 Dnevnik, Slovenska kronika, Utrip, Šport, Vreme, 2:25 Napovedujemo

SOBOTA, 24.09.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 7:00 Kolesarstvo - svetovno prvenstvo: cestna dirka (Ž), 9:05 Pričevalci: Franc Prelc, 11:10 Naš vsakdanji kruhek, 12:10 Karmela, 13:00 Avtomobilnost, 13:35 Kitajska roba, 15:10 »Bejž če vejš« v epizodi Kirgizija, 16:10 Pred SP v nogometu, 17:15 Kolesarstvo - svetovno prvenstvo: cestna dirka (Ž), 19:05 Specialna enota Dunaj: Ekipni duh, 20:05 Poletni koncert iz Schönbrunn 2022: Dunajski filharmoniki, 22:10 Zgodba Grace Kelly, 23:15 Demolition Group, 0:50 Videonoč

NEDELJA, 25.09.2022, I. spored TVS

7:00 Otroški program, 10:55 TV-izložba, 11:20 Ozare, 11:25 Obzorja duha, 12:00 Ljudje in zemlja, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 V petek zvečer, 14:50 TV-izložba, 15:10 23 sprehodov, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Bacek Jon, risanka, 17:30 Nedeljsko popoldne, 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20:00 Genialna prijateljica, 21:15 Intervju, 22:10 Poročila, Šport, Vreme, 22:40 Zadnji turist, 0:35 Operne arije: Basbaritonist Marcos Fink (P. I. Čajkovski: Evgenij Onjegin), 0:40 Weronika Partyka, Simfonični orkester RTV Slovenija in En Shao, 1:10 Dnevnik Slovencev

v Italiji, 1:35 Dnevnik, Slovenska kronika, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 2:30 Napovedujemo

NEDELJA, 25.09.2022, II. spored TVS

6:00 Kolesarstvo (M): Cestna dirka, svetovno prvenstvo, 9:30 Duhovni utrip: Misijonsko središče Slovenije za misijonarke in misijonarje, 9:45 Ugriznimo znanost, 10:10 30. mednarodni festival Noči v stari Ljubljani: Orkester tradicijskih glasbil in novih tehnologij (Argentina), 10:45 Kvartet violončel Simfoničnega orkestra RTV Slovenija, 11:00 Mladi virtuoz, 11:15 Rast: 67. gala koncert AFS France Marolt, 12:00 Naš vsakdanji kruhek, 13:05 Film tedna: Junij moje jeseni, 14:45 Odpotovanja: Antarktika, 16:00 Ambienti, 16:50 Kolesarstvo (M): Cestna dirka, svetovno prvenstvo, 19:00 Specialna enota Dunaj: Stranpoti, 20:00 Arena, 21:00 Žrebanje Lota, 21:15 Jair Bolsonaro - država v primežu, 22:05 Kdo laže? 23:05 Nedeljsko popoldne, 0:30 Kaj dogaja? 1:10 Videonoč

PONEDELJEK, 26.09.2022, I. spored TVS

6:20 Utrip, Zrcalo tedna, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Obzorja duha: Verski voditelji v Kazahstanu, 10:40 TV-izložba, 11:00 Šef doma, z Mašo in Petro: Športna pojedina, 11:20 Vem! 12:00 Intervju, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Himalaja kliče, 14:25 TV-izložba, 14:40 S-prehodi: dr. Suzana Todorović, 15:10 Dober dan, Koroška, 15:45 Mumindol, risanka, 16:10 Ribič Pepe, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Podjetno naprej: Misija Mlada kohezija, 17:50 Kuhar Štef, risanka, 18:05 Šef doma, s Petro: Reciklaža riža in arancini z mocarelo, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Tednik, 21:00 Arena, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Pisave: Gabriela Babnik, Tina Vrščaj, 23:20 Beethovnova osma simfonija, 00:00 Piranski glasbeni večeri, G. Tartini: Sonata v g-molu, 0:30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 1:45 Napovedujemo

PONEDELJEK, 26.09.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 11:00 Videotrak, 12:10 Dobro jutro, 14:50 Prisluhnimo tišini, 15:20 Na lepše, 16:10 Ljudje in zemlja, 17:30 Sobotno popoldne, 18:55 V vrtincu ljubezni, 19:55 Panorama, 20:15 Črna kronika, 20:35 Magnet, 20:50 Po Severni Ameriki s Simonom Reevom, 22:00 Podjetno naprej: Misija Mlada kohezija, 22:35 Vroča lazanja, 22:55 Messi se je poškodoval, 23:25 Videonoč

TOREK, 27.09.2022, I. spored TVS

6:20 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Pisave: Gabriela Babnik, Tina Vrščaj, 10:35 TV-izložba, 10:50 Šef doma, s Petro: Reciklaža riža in arancini z mocarelo, 11:10 Vem! 11:45 TV-izložba, 12:00 Tednik, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Kinoteka: Zvezde velikega platna: William Hurt, 14:20 TV-izložba, 14:35 Duhovni utrip: Misijonsko središče Slovenije za misijonarke in misijonarje, 14:50 TV-izložba, 15:05 Kanape/Kanapé, 15:40 Mimi in Liza, risanka, 15:50 Nezmotljivi detektivi, 16:05 Smrtonosni plenilci: Superčuti, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Slovenski magazin, 17:50 Niki Vrum, risanka, 18:05 Šef doma, z Mašo: Giros s tzatzikijem v domačem kruhu pita, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Žarenje, 21:00 RTV Slovenija danes in jutri: Javna razprava o delovanju RTV Slovenija, 22:00 Odmevi, Šport, 22:45 Pričevalci: Justina Dovjak, 1:40 Dnevnik Slovencev

v Italiji, 2:05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 2:55 Napovedujemo,

TOREK, 27.09.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 11:20 Videotrak, 12:30 Dobro jutro, 15:30 400 let iskanja, 16:20 Avtomobilnost, 17:15 Joker, kviz, 18:15 Kaj dogaja? 18:55 V vrtincu ljubezni, 19:55 Panorama, 20:15 Koda, 20:35 Magnet, 20:50 Šanghaj, 23:00 NaGlas! 23:35 Videonoč

SREDA, 28.09.2022, I. spored TVS

6:20 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Slovenski magazin, 10:30 TV-izložba, 10:45 Šef doma, z Mašo: Giros s tzatzikijem v domačem kruhu pita, 11:05 Vem! 11:40 TV-izložba, 11:55 Biti ženska, biti Zofka Kveder, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Kinoteka: Zvezde velikega platna: Groucho Marx, 14:15 Osmi dan, 14:50 Rojaki, 15:15 Mostovi - Hidak, 15:50 Male sive celice: OŠ Simona Jenka Smlednik in OŠ Hudinja, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Skupaj, 17:50 Kumijine živalske zgodbe, risanka, 17:55 Knjižni molj: Superjunaki, 18:05 Šef doma, s Petro: Čokoladni njoki s kokosom, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:05 Film tedna: Drug mimo drugega, 22:00 Odmevi, Šport, 22:45 Profil, 23:35 Skupaj, 0:05 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:30 Dnevnik, 0:55 Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 1:25 Napovedujemo

SREDA, 28.09.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 8:50 Videotrak, 10:00 Dobro jutro, 13:00 Kanape - Kanapé, 13:50 Na lepše, 14:40 Špic-Cvak! 15:50 Ambienti, 16:20 Nedeljsko popoldne, 17:55 RTV Slovenija danes in jutri: Javna razprava o delovanju RTV Slovenija, 18:55 V vrtincu ljubezni, 19:55 Panorama, 20:15 Zdravje, 20:35 Magnet, 20:50 Žrebanje Lota, 21:00 Na utrip srca: Agonija, 22:00 Skrivnost gozda mrtvih: Obljuba, 23:05 Videonoč

ČETRTEK, 29.09.2022, I. spored TVS

6:20 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Skupaj, 10:30 TV-izložba, 10:45 Šef doma, s Petro: Čokoladni njoki s kokosom, 11:05 Vem! 11:40 TV-izložba, 11:55 Arena, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Kinoteka: Zvezde velikega platna: Omar Sharif, 14:20 TV-izložba, 14:35 Slovenci v Italiji: Semena prihodnosti, 15:05 Brez meja - Hartálan, 15:45 Holly Hobbie, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Ugriznimo znanost, 17:50 Reaktivčki, risanka, 18:05 Šef doma, z Mašo: Ričota z radičem in slanino, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Tarča, 20:55 Himalaja kliče, Vreme, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Osmi dan, 23:20 Dediščina Evrope: Wannseejska konferenca, 1:10 Ugriznimo znanost, 1:40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2:05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 3:00 Napovedujemo

ČETRTEK, 29.09.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 11:10 Videotrak, 12:20 Dobro jutro, 15:20 Profil, 16:15 Kanižarica, delu čast in oblast, 17:10 V petek zvečer, 18:40 V vrtincu ljubezni, 19:40 Panorama, 19:45 Znanost in tehnologija, 19:55 Magnet, 20:05 Dobrodrelna prireditve za Kras, 21:40 Avtomobilnost, 22:15 Ambienti, 22:50 Biseri romantičnih opernih arij, 23:50 Slovenska jazz scena: MareziJazz 2022: Zgrabi Zvok zasedba, 0:15 Videonoč

VABILO

IZDELOVANJE PAPIRNATIH ROŽ

- *Rokodelska delavnica: izdelovanje papirnatih rož z različnimi tehnikami*
Sodelujejo domačinke iz Porabja in Milena Frišl – Zelenik

- *Razstava iz pripravljenih izdelkov*

V četrtek, 29. septembra ob 13. uri, vas vabimo v Slovenski dom v Monošter

Privedite izvajamo v okviru projekta Dnevi evropske kulturne dediščine.

Slovenec sem! Szlovén vagyok!
Leta 2022 do na Vogrskom lüstvo vküppisali
Ne pozabi! Ne felejtse el!
2022-ben Magyarországon megrendezés lesz!

<https://slovinci.hu/sl/stetje-prebivalstva/>
2022. Népszámlálás Magyarországon
Leta 2022 do na Vogrskom lüstvo vküppisali
Info: www.slovinci.hu

<https://www.facebook.com/slovenecsemszlovenvagyok>

Kedves magyarországi szlovének!

A Rába- vidéken kívül az ország szinte minden pontján élnek a szlovén nemzetiséghez tartozók, kérjük, segítsétek, hogy a közösség tagjaival minél nagyobb számban tudjunk kapcsolatot létesíteni. Jelenkeztek az oldalunkon vagy egyéb elérhetőségeinken (is).

Amennyiben Te is a szlovén nemzetiséghez tartozónak tekinted magad és vállalod a nemzeti kötelet; akár privát üzenetben jelezd, mely településen élsz; akár a bejegyzés alá írd a következőket: "Slovenec sem - településnév". Szeretnénk elérni minél nagyobb számban a közösségünk tagjait, hogy kulturális és egyéb tevékenységünk résztvevőinek körét is bővíteni tudjuk.

Dragi Slovenci na Madžarskem!

Zunaj Porabja Slovenci živijo na skoraj vseh koncih države, zato nam pomagajte navezati stike s čim večjim številom članov skupnosti. Prijavite se na naši spletni strani ali (tudi) na drugih dosegljivostih.

Če se štejete za pripadnika slovenske narodnosti in je za vas pomembno ohranjanje pripadnosti, nam bodisi pošljite zasebno sporočilo, v katerem navedete naselje, kjer živite, bodisi tako, da pod objavo zapišete »Slovenec/Slovenka sem - ime naselja«.

Želimo doseči čim več članov naše skupnosti, da bi lahko razširili krog udeležencev naših kulturnih in drugih dejavnosti.

BUČI VELIKANKI IZ SAKALOVCEV V ORSÉG

Ádám Vajda iz Sakalovcev ima ne-navaden konjiček. V prostem času se namreč že dve leti resneje ukvarja z gojenjem buč velikank. Leta 2021 je prvič nastopal na 17. festivalu buč v Órségu z bučo velikanko, ki je tehtala 180,9 kilograma. V letošnjem letu pa mu je uspelo vzgojiti kar dve buči velikanki. Prva je tehtala 320, druga pa 465 kilogramov. Organizatorji so ga tudi letos privabili k sodelovanju na festivalu buč v Órségu, kjer je dobil naziv

Buč, ki sta bili razstavljeni na festivalu v Óriszentpéteru

18. kralj buč. Dobil je krono in kraljevi plašč ter ponosno vodil povorko z živo glasbo. Na festivalu si je ogromno

obiskovalcev ogledalo buči in spraševalo Ádáma o njihovem gojenju. Nekateri so komaj verjeli, da sta buči živi rastlini.

Kot je povedal, gojenje takih vrst buč zahteva veliko časa in energije, treba jih je zalivati,

na državnem tekmovanju buč, ki bo 1. oktobra v mestu Martonvásár. Čestitamo mu

Ádám Vajda kot kralj buč

škropiti, jim dodati hranila ter jih zaščititi pred vremenskimi pojavi in škodljivci. Letos si je zadal cilj, da nastopa

za doseženi rezultat ter mu želimo veliko uspeha in rekordov tudi v prihodnosti.

A. V.

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Andrea Kovács

Glavna in odgovorna urednica
Nikoletta Vajda-Nagy
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobotá; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti,
Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS
za Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB

www.porabje.hu